

OSNOVNA UPUTSTVA ZA IZGOVOR LATINSKIH NAZIVA U BOTANICI

grafem	kako se izgovara?	u kojem/kojim slučaju/slučajevima?	na primjer:
<i>neki samoglasnici (ostali se izgovaraju kako se i pišu)</i>			
i	[i]	u većini slučajeva	I nula → čita se: i nula Zi ngiber → čita se: zi ngiber Cannab i s → čita se: kanab i s
	[j]	na početku riječi prije samoglasnika	l ochroma → čita se: j ochroma l onopsis → čita se: j onopsis
		između dva samoglasnika ¹	Leuc o ium → čita se: leuk o ium Asterop e ia → čita se: asterop e ja Iph e ion → čita se: if e jon
u	[u]	u većini slučajeva	A rum → čita se: ar u m L unaria → čita se: lun u ria alb u m → čita se: alb u m
	[v]	iza q između samoglasnika	a q uilinum → čita se: ak v ilinum E uodia → čita se: e uodia
y	[i]	u većini slučajeva	C ydonia → čita se: cid i onia H yacinthella → čita se: h i acintela D ryas → čita se: dr i as
	[j]	između samoglasnika	Bentl e ya → čita se: bentl e ja F reya → čita se: fr e ja
¹ U modernijoj terminologiji se često ovakvo i zamjenjuje sa j : npr. ma i or = maj o r, Sature i a = Sature j a.			
<i>diftonzi</i>			
ae	[e]	uvijek ²	Ch a erophyllum → čita se: her e ofilum Alth a ea → čita se: alt e a Nymph a ea → čita se: nimf e a c a erulea → čita se: cer e ulea Lamiace a e → čita se: lamiace e
au	[au]	uvijek	Gl a ucium → čita se: gl au cium Cent a urea → čita se: cent au rea D aucus → čita se: da u kus L aurus → čita se: la u rus
oe	[e]	uvijek ²	f o etidus → čita se: fet e tidus F oeniculum → čita se: fen e nikulum rh o eas → čita se: re e s

eu	[eu]	ispred suglasnika	Horde eu m → čita se: horde eu m Eucalyptus → čita se: eukaliptus Teuc ri um → čita se: teuk ri um
	[ev]	ispred samoglasnika	E u onymus → čita se: ev onimus Alse uo smia → čita se: alze vo zmia

² Ako u kombinacijama **ae** i **oe** samoglasnici pripadaju različitim slogovima (*ne čine* diftong), onda se iznad drugog piše znak dijereze i svaki se izgovara zasebno; npr. Hippoph**ae** → čita se: hipof**ae**, **Aë**thionema → čita se: **ae**tionema, Alo**ë** → čita se: alo**e**.

grčki suglasnici

ch	[h]	uvijek	Ch enopodium → čita se: h enopodium Col ch icum → čita se: kol h ikum
ph	[f]	uvijek	Ph leum → čita se: f leum Ph yteuma → čita se: f iteuma E ph edra → čita se: e f edra
th	[t]	uvijek	Th laspi → čita se: t laspi
rh	[r]	uvijek	Rh ododendron → čita se: r ododendron
rrh	[r]	uvijek	Anti rrh inum → čita se: anti r inum

grupe slova

ck	[k]	uvijek	Rock ing hamia → čita se: ro k ingamia Ack a ma → čita se: ak a ma
gu	[gu]	ispred suglasnika	Frang u la → čita se: frang u la Lag u rus → čita se: lag u rus ang u stifolia → čita se: ang u stifolia Cratae g us → čita se: krate g us
	[gv]	ispred samoglasnika	Sang u isorba → čita se: sak g visorba Sang u inaria → čita se: sang u inaria Ping u icula → čita se: ping u ikula Gu ajava → čita se: g vajava
qu ³	[kv]	uvijek	Qu ercus → čita se: k verkus Aqu ilegia → čita se: ak vilegia
ti	[ti]	ispred suglasnika	Vi tis → čita se: vi tis Ur tica → čita se: ur tika
		poslije x, s, t	ex tincta → čita se: ek st inkta Mel it tis → čita se: mel it tis Agro st is → čita se: agro st is
	[ci]	ispred ili između samoglasnika	Gr atiola → čita se: gra ci ola Opunt ia → čita se: opunc ia Nico t iana → čita se: niko ci ana robert ia num → čita se: rober ci anium

sch	[š]	često ⁴	Sch izanthus → čita se: šizantus
ts	[c]	uvijek	Gledit ts ia → čita se: gledic ia
tz	[c]	uvijek	Strelit z iaceae → čita se: strel ic iaceae

³ Suglasnik **q** uvijek ima pokraj sebe **u**.

⁴ U mnogim riječima grčkog porijekla izgovara se [sk].

udvojeni suglasnici – izgovaraju se kao jedan glas ali oštrije (osim u slučaju cc)

cc	[kc]	ispred i, e, y, ae, oe	Vacc cc inium → čita se: vak cc inium occ cc identalis → čita se: ok cc identalis Molu cc ella → čita se: molu cc ela
	[k]	ispred suglasnika ili a, o, u	Phytola cc a → čita se: fitola cc a Eleutheroco cc us → čita se: eleuterokoko cc us Sacc cc harum → čita se: sak cc harum
ff	[f]	uvijek	off ff icinale → čita se: of ff icinale
ll	[l]	uvijek	Quill ll a → čita se: kvil ll a
mm	[m]	uvijek	comm mm unis → čita se: kom mm unis
nn	[n]	uvijek	perenn nn is → čita se: perenn nn is
pp	[p]	uvijek	Roripp pp a → čita se: rorip pp a
ss	[s]	uvijek	Cypariss ss ias → čita se: ciparis ss ias usitatiss ss imum → čita se: uzitatiss ss imum Crass ss ula → čita se: kras ss ula
tt	[t]	uvijek	Sagitt tt aria → čita se: sagit tt aria Neott tt ia → čita se: neot tt ia

neki suglasnici (ostali se izgovaraju kako se i pišu)

c	[c]	ispred e, i, y, ae, oe	Api cc eae → čita se: apia cc e Gly cc ine → čita se: gli cc ine Hyos cc yamus → čita se: hios cc iamus Dra cc aeana → čita se: drac cc ena Co elia → čita se: cel cc ia pseudoaca cc ia → čita se: pseudoaka cc ia
	[k]	ispred a, o, u , suglasnika ili na kraju riječi	Co rnus → čita se: korn cc us Lact cc uca → čita se: lak cc tuka Fi cc us car cc ica → čita se: fik cc us kar cc ika pseudoa cc acia → čita se: pseudoa cc ak cc ia
g	[g]	u većini slučajeva	Ger anium → čita se: ger cc anium
	-	u sklopu kg	Gin cc ngo → čita se: gin cc ko
h	[h]	u većini slučajeva	Hor deum → čita se: hor cc deum
	-	u sklopu gh, hl	Sorgh cc um → čita se: sorg cc um Dahl cc ia → čita se: dal cc ia

s	[z]	između samoglasnika	Myosotis → čita se: mio z otis Rosa → čita se: ro z a tomentosa → čita se: toment z oza
		iza l, n, r ispred m	arvensis → čita se: arven z is Rosmarinus → čita se: roz z marinus Pulsatilla → čita se: pul z atilla Consolida → čita se: kon z olida bursa-pastoris → čita se: bur z apastoris excelsior → čita se: ekcel z ior
	[s]	u ostalim slučajeva	sulcata → čita se: s u lkata Cuscuta → čita se: ku s kuta Acorus → čita se: akoru s
w	[v]	uvijek	Wollemia → čita se: v o lemia Howea → čita se: hove a Wulfenia → čita se: v u lfenia
x	[ks]	najčešće ⁵	Xanthophyta → čita se: k s antofita Adoxa → čita se: ado k sa Salix → čita se: salib ks
z	[z]	u većini slučajeva (uglavnom riječi grčkog porijekla)	Zygomycotina → čita se: z ig omikotina Syzgium → čita se: siz ig ium Oryza → čita se: orib z a
	[c]	u novijim riječima	Albiza → čita se: albib cia Sabazia → čita se: sabab cia

⁵ Ako riječ počinje sa **ex** a slijedi samoglasnik, tada se **x** izgovara [gz]; npr. **Ex**acum → čita se: **egz**akum, **ex**igua → čita se: **egzi**gua, **ex**albidus → čita se: **egz**albidus.

Na ovim prostorima se u botanici uglavnom koristi zapadni (njemački) tradicionalni latinski izgovor. Međutim, često se u pojedinim nazivima naglašava istočni (italijanski) izgovorni stil prepoznatljiv po tome da se: **ch** izgovara kao [k], **gn** kao [nj], **c** ispred **e, i, y, ae, oe** kao [č] ili [ć], **g** ispred **e, i, y, ae, oe** kao [đ] ili [dž], **sc** ispred **e, i, y, ae, oe** kao [š] i **h** uopšte ne izgovara.

U slučaju da su nazivi latinizovana imena/prezimana naučnika ili lokaliteta/područja, onda se često izgovaraju u skladu sa izvornim jezikom; npr. Wald**st**einia → čita se: vald**št**ajnia, Panc**ic**ia → čita se: pan**č**ićia, lov**c**enicus → čita se: lov**ć**enikus.

Akcentovanje je isto u svim izgovornim stilovima. Nositelj sloga je vokal ili diftong. Jednosložne riječi imaju naglasak na svom jedinom slogu (npr. **nux**) a dvosložne na svom prvom slogu (npr. **Ca**нна, **Sci**lla, **Jug**lans). Trosložne i višesložne riječi naglašavaju pretposljednji slog ako je dug (npr. roma**na**), a ako je pretposljednji kratak, naglasak je na trećem slogu od kraja bez obzira na njegovu dužinu (npr. **Pop**ulus, **La**mium).